

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 339/2014-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. júna 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, zastúpenej Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta doc. JUDr. Branislava Fridricha, PhD., vedené pod spisovými značkami: Rvp 23344/2013, Rvp 23347/2013, Rvp 23348/2013, Rvp 23349/2013, Rvp 23350/2013, Rvp 23351/2013, Rvp 23352/2013, Rvp 23353/2013, Rvp 23354/2013, Rvp 23355/2013, Rvp 23357/2013 a Rvp 23358/2013, ktorými namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 575/2013 a uznesením z 15. októbra 2013 a postupom Krajského súdu v Žiline_v konaniach vedených pod spisovými značkami: 9 Co 376/2013 a rozsudkom z 26. septembra 2013, 9 Co 317/2013 a rozsudkom z 26. septembra 2013, 9 Co 293/2013 a rozsudkom z 19. septembra 2013, 9 Co 345/2013 a rozsudkom z 26. septembra 2013, 9 Co 285/2013 a rozsudkom z 19. septembra 2013, 9 Co 319/2013 a rozsudkom z 26. septembra 2013, 11 Co 125/2013 a rozsudkom z 21. októbra 2013, 9 Co 372/2013 a rozsudkom z 26. septembra 2013, 11 Co 171/2013 a rozsudkom zo 7. októbra 2013, 9 Co 347/2013 a rozsudkom z 26. septembra 2013 a 11 Co 184/2013 a rozsudkom zo 7. októbra 2013, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., vedené pod spisovými značkami: Rvp 23344/2013, Rvp 23347/2013, Rvp 23348/2013, Rvp 23349/2013, Rvp 23350/2013, Rvp 23351/2013, Rvp 23352/2013, Rvp 23353/2013, Rvp 23354/2013, Rvp 23355/2013, Rvp 23357/2013 a Rvp 23358/2013 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 23344/2013.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnené.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 11. decembra 2013 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 575/2013 a uznesením z 15. októbra 2013 a postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej aj „krajský súd“) v konaniach vedených pod spisovými značkami: 9 Co 376/2013 a rozsudkom z 26. septembra 2013, 9 Co 317/2013 a rozsudkom z 26. septembra 2013, 9 Co 293/2013 a rozsudkom z 19. septembra 2013, 9 Co 345/2013 a rozsudkom z 26. septembra 2013, 9 Co 285/2013 a rozsudkom z 19. septembra 2013, 9 Co 319/2013 a rozsudkom z 26. septembra 2013, 11 Co 125/2013 a rozsudkom z 21. októbra 2013, 9 Co 372/2013 a rozsudkom z 26. septembra 2013, 11 Co 171/2013 a rozsudkom zo 7. októbra 2013, 9 Co 347/2013 a rozsudkom z 26. septembra 2013 a 11 Co 184/2013 a rozsudkom zo 7. októbra 2013 (ďalej len „napadnuté rozsudky krajského súdu“).

Zo sťažností a z ich príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupovala v procesnom postavení žalobkyne v konaniach vedených Okresným súdom Revúca, Okresným súdom Ružomberok, Okresným súdom Dolný Kubín a Okresným súdom Liptovský Mikuláš (spolu ďalej len „okresné súdy“), predmetom ktorých bolo rozhodovanie o jej žalobách, ktorými sa domáhala náhrady majetkovej škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávnym úradným postupom okresných súdov (ďalej len „žaloby“), ktoré sú súčasne súdmi, ktoré sťažovateľke uvedenú škodu a nemajetkovú ujmu mali spôsobiť.

Okresné súdy rozhodli vo veci samej rozsudkami, ktorými žaloby v celom rozsahu zamietli a zároveň zamietli i návrhy sťažovateľky na prerušenie konaní. Proti rozsudkom súdov prvého stupňa podala sťažovateľka odvolania. Krajský súd svojimi napadnutými rozsudkami potvrdil rozhodnutia okresných súdov a odporkyni (Slovenskej republike – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky) náhradu trov odvolacieho konania nepriznali. Krajský súd v Banskej Bystrici odvolanie sťažovateľky uznesením odmietol ako oneskorene podané.

Podľa názoru sťažovateľky odvolacie súdy „spôsobili“ porušenie jej základných práv, „osobitne“:

- základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (práva na súdnu ochranu);
- základného práva na spravodlivý súdny proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“.

Tvrdenie o porušení označených práv sťažovateľka odôvodňuje tým, že:

„... Rozhodoval vylúčený sudca. Všetky úkony, ktoré boli zo strany konajúceho prvostupňového súdu vykonané predstavujú úkony vykonané vylúčeným sudcom...

... Napadnuté rozhodnutie krajského súdu je rozhodnutím absolútne prekvapivým...

... Súdy oboch stupňov založili svoje rozhodnutia na skutočnostiach a právnych argumentoch, ku ktorým sa sťažovateľ nemohol vyjadriť s cieľom ovplyvniť súdne rozhodnutie vo svoj prospech...

... Konanie pred odvolacím súdom ako aj rozhodnutie odvolacieho súdu v predmetnej veci porušuje právo sťažovateľa na spravodlivý súdny proces, keďže napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené...“

Sťažovateľka formuluje výhrady aj proti odmietnutiu jej odvolaní napadnutými rozsudkami odvolacích súdov v časti smerujúcej proti výrokom napadnutých rozhodnutí súdov prvého stupňa o zamietnutí jej návrhov na prerušenie predmetných súdnych konaní.

Sťažovateľka na základe argumentácie uvedenej v sťažnostiach navrhuje, aby ústavný súd rozhodol nálezmi, v ktorých vysloví porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici a Krajského súdu v Žiline v napadnutých konaniach a napadnutými rozhodnutiami, napadnuté rozhodnutia krajských súdov zruší a veci vráti na ďalšie konanie a zároveň jej prizná primerané finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy

podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K spojeniu vecí na spoločné konanie (bod 1 výroku tohto uznesenia)

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí na spoločné konanie, avšak v súlade s § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy primerane použiť na prípadné spojenie vecí § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah prerokúvaných sťažností, z ktorých vyplýva ich právna a skutková súvislosť, a prihliadajúc taktiež na totožnosť v osobe sťažovateľky a charakter rozhodnutí Krajského súdu v Banskej Bystrici a Krajského súdu v Žiline, proti ktorým tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd, aplikujúc § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 112 ods. 1 OSP, tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13 Co 575/2013 z 15. októbra 2013 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Ústavný súd vo vzťahu k označenému uzneseniu odvolacieho súdu zistil, že ním bolo odmietnuté odvolanie sťažovateľky podané proti rozsudku Okresného súdu Revúca sp. zn. 3 C 152/2012 z 9. júla 2012 ako oneskorene podané.

Argumentácia sťažovateľky vo vzťahu k tvrdeniu o porušení jej v sťažnosti označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru týmto uznesením je totožná ako pri namietanom porušení jej v sťažnosti označených práv napadnutými rozsudkami krajského súdu (pozri bod II.3 tohto uznesenia), ktorými boli potvrdené rozsudky okresných súdov o zamietnutí sťažovateľkiných žalôb. Vzhľadom na to táto argumentácia nezodpovedá právnomu stavu v danej veci, keďže v tomto prípade išlo o odmietnutie odvolania sťažovateľky (označeným uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici), ako oneskorene podaného.

Z uvedeného preto vyplýva, že v tejto časti absentuje akákoľvek príčinná súvislosť medzi odôvodnením sťažnosti o namietanom porušení sťažovateľkinho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a obsahom napadnutého uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13 Co 575/2013 z 15. októbra 2013, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

Z tohto dôvodu ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 125 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neodôvodnenosti.

II.3 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými rozsudkami Krajského súdu v Žiline a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu

Sťažovateľka sťažnosťami namieta aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými rozsudkami krajského súdu, ktorými tento súd v odvolacom konaní potvrdil rozsudky súdov prvého stupňa o zamietnutí žaloby o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, zamietnutí návrhu na prerušenie konania a náhradu trov konania, ako aj postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu.

Ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej opakovane uvádza, že k úlohám právneho štátu patrí aj vytvorenie právnych a faktických garancií na uplatňovanie a ochranu základných práv a slobôd ich nositeľov, t. j. fyzické osoby a právnické osoby. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní, ktoré sú dostupné bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky základných práv a slobôd. Existenciou takýchto konaní sa však nevyčerpávajú ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkým zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu takých procesných postupov. Ústavný súd z tohto hľadiska osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci (II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa v konaní a rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci. Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavovať nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Účelom citovaného článku ústavy je zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak fyzická osoba alebo právnická osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie

rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj ESĽP vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESĽP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

Uvedené východiská boli povinné dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní o namietanej veci aj krajské súdy, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti aspoň rámcovo posúdiť, či ich skutočne rešpektovali, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

Námietky sťažovateľky uplatnené v sťažnostiach možno zhrnúť takto:

1. vo veciach rozhodovali vylúčení sudcovia,
2. napadnuté rozsudky krajského súdu sú rozhodnutiami absolútne prekvapivými,
3. všeobecné súdy porušili zásadu kontradiktórnosti konania,
4. napadnuté rozsudky krajského súdu nie sú dostatočne odôvodnené,
5. odvolací súd sa nezaoberal odvolaniami sťažovateľky voči výroku o zamietnutí prerušenia súdneho konania.

V relevantnej časti odôvodnenia napadnutých rozsudkov krajský súd v súvislosti s námietkami sťažovateľky v jednom z nich napr. uviedol:

„Pokiaľ išlo skutokové zistenia, vyhodnotenie rozhodujúcich skutočností a právne posúdenie veci v tomto smere sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia, ktoré v takomto prípade nie je potrebné opakovať (ust. § 219 ods. 2 O. s. p.), keďže ani zo strany odvolateľky neboli v priebehu odvolacieho konania tvrdené také skutočnosti, s ktorými by sa nevyporiadal súd prvého stupňa v dôvodoch napadnutého rozhodnutia.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutokovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Okresný súd neporušil právo účastníkov konania na spravodlivý proces, nakoľko v hodnotení skutokových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, naopak okresný súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posúdil a aj náležite vyhodnotil.

Prvostupňový súd je vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení napadnutého rozhodnutia koherentný: jeho rozhodnutie je konzistentné a jeho argumenty podporujú príslušný záver o neodôvodnenosti nároku navrhovateľky. Rozhodnutie prvostupňového súdu je presvedčivé, premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako aj závery, ku ktorým na základe týchto premís prvostupňový súd dospel, sú pre právnickú ale i laickú verejnosť prijateľné, racionálne a aj spravodlivé.

Podľa ust. § 115 ods. 1, 2 O. s. p., ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak, súd nariadi na prejednanie veci samej pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná. Predvolanie sa musí účastníkom

doručiť tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať.

Právo účastníka, aby jeho vec bola prejednávaná verejne a v jeho prítomnosti zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, je potrebné chápať tak, že súd je povinný umožniť účastníkovi uplatnenie práva konať a rozhodnúť v jeho prítomnosti. Dokazovanie je časťou občianskeho súdneho konania, v ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Účastníci konania majú procesnú dôkaznú povinnosť, teda povinnosť uviesť dôkazy na preukázanie tvrdených skutočností. Procesný dôsledok spojený s dôkaznou povinnosťou môže mať- za následok neunesenie dôkazného bremena. Dôkaznú povinnosť môže účastník plniť od začiatku konania, v návrhu na začatie konania, vo vyjadrení k nemu, mimo týchto procesných úkonov, v rámci prípravy pojednávania pri odročovaní pojednávania. Jej cieľom je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na účastníkovi konania bez ohľadu na jeho procesné postavenie. Za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch svedkov. Podľa ust. § 129 ods. 1 O. s. p. možno vykonať dokazovanie listinami tak, že predseda senátu (samosudca) na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta alebo oboznámi ich obsah. Podľa ust. § 122 ods. 1 O. s. p. súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania.

V danej veci bolo nariadené pojednávanie na deň 2. 5. 2013 o 10:30 hod v miestnosti č. 100C na Okresnom súde Ružomberok, pričom navrhovateľka bola riadne na toto pojednávanie predvolaná, no bez ospravedlnenia sa nedostavila, i keď podala návrh na zrušenie pojednávania z dôvodu objektívneho porušenia zásady nestrannosti súdu a sudcu (a to v deň pojednávania). Krajský súd poukazuje na skutočnosť, že v zmysle § 18 O. s. p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv, teda právo vykonávať procesné úkony, vo formách stanovených zákonom nazerat' do spisu, robiť si výpisy, vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali § 123 O. s. p. byť predvolaní na súdne pojednávanie. Na pojednávaní sa súd oboznámil s obsahom spisu a obsahom exekučného spisu súdu (sp. zn. 9 Er/355/2010) a návrh navrhovateľky na nariadenie

znaleckého dokazovania zamietol. Pokiaľ teda okresný súd na pojednávaní dňa vykonal dôkazy navrhované navrhovateľkou a poskytol možnosť obom účastníkom zúčastniť sa pojednávania, čím mali možnosť vyjadriť sa k dôkazom, resp. navrhnúť ďalšie dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, tak týmto postupom okresného súdu nedošlo k porušeniu princípov kontradiktórnosti a princípu rovnosti zbraní ako základných definičných prvkov práva na spravodlivé súdne konanie. K právu účastníka konania vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom zodpovedá aj povinnosť súdu umožniť účastníkovi, aby sa vyjadril ku každému dôkazu, ktorý súd vykonal a ktorý môže aj obsahovať zistenie významné pre rozhodnutie súdu. Tento postup bol zo strany okresného súdu postupom podľa § 122 ods. 1 v spojení s § 123 O. s. p. dodržaný. Okresný súd dodržal i zásadu priamosti a ústnosti vykonávania dôkazov ako jednu zo základných zásad občianskeho súdneho konania, ktorú zaručuje nielen ústava (čl. 48 ods. 2), ale aj Dohovor (čl. 6 ods. 1). keďže táto zásada je súčasťou práva účastníkov konania na spravodlivé prejednanie veci, týkajúce sa ich občianskych práv a záväzkov a je aj zároveň špecifickým vyjadrením zásady kontradiktórnosti sporového konania. Práve zo strany prvostupňového súdu dodržanie práva účastníka konania vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom je v zhode i s judikatúrou, o ktorú sa opiera aj ELSP. ktorý vyslovil, že súčasťou koncepcie spravodlivého súdneho konania je zásada kontradiktórnosti. v súlade s ktorou musia mať účastníci nielen právo navrhnúť všetky dôkazy, ktoré považujú za nevyhnutné na preukázanie svojich tvrdení, ale aj právo byť oboznámený a vyjadriť sa ku všetkým dôkazom a vyjadreniam predloženým s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu. Vo vzťahu k princípu rovnosti zbraní, ktorý bol prvostupňovým súdom dodržaný, bola poskytnutá obom účastníkom konania primeraná možnosť predložiť svoje návrhy. Pokiaľ okresný súd v rámci vykonávaného dokazovania vytvoril procesný priestor obom sporovým stranám na navrhovanie dôkazov, oboznámenie sa a vyjadrenie sa k nim, tak neodňal žalovanému ako účastníkovi konania možnosť konať pred súdom, teda rešpektoval judikatúru ústavného súdu a ELSP. Postupom okresného súdu nedošlo k porušeniu práva vyjadriť sa ku každému z vykonaných dôkazov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, k porušeniu zásad priamosti a ústnosti vykonávania dôkazov a kontradiktórnosti sporového konania, teda zásad obsiahnutých v príslušných ustanoveniach O. s. p., v práve na spravodlivý proces, ako ho vykladá ústavný súd a ELSP.

Pokiaľ navrhovateľka namietala porušenie ust. § 114 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého má súd vyjadrenie odporcu bezodkladne odoslať navrhovateľovi, odvolací súd zdôrazňuje, že v danom prípade bolo vyjadrenie odporkyne doručené súdu jeden pracovný deň pred dňom konania pojednávania. S predmetným vyjadrením sa mohla navrhovateľka oboznámiť priamo na pojednávaní. Okresný súd neodňal žalovanému možnosť reagovať na predložený vykonaný dôkaz a nevytvoril ani pre žalobcu, ani pre žalovaného výhodnejšie podmienky pre preukázanie svojich tvrdení.“

Vo vzťahu k námietke sťažovateľky spočívajúcej v jej tvrdení, že vo veci samej konal nezákonný sudca, krajský súd okrem iného uviedol:

«Pokiaľ navrhovateľka spochybňovala v konaní zákonného sudcu s poukazom na ust. § 15 ods. 1 O. s. p. odvolací súd zdôrazňuje, že o vylúčení zákonného sudcu už rozhodoval v uznesení č. k. 7 NcC/79/2012-22 zo dňa 3. januára 2013. ktorým bol z pojednávania a rozhodovania vo veci vylúčený sudca V. T., nakoľko bol zákonným sudcom v exekučnej veci, v ktorej navrhovateľka spochybňuje postup súdu v tomto konaní, od čoho zároveň odvíja svoje nároky na náhradu škody.

Odvolací súd v aktuálnom konaní nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by spochybňovali neustrannosť zákonnej sudkyne R. K.

Z ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (§ 14 a nasl. O. s. p.) predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z pojednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a len zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo. Samotný subjektívny názor účastníka konania, že v osobe určitého sudcu sú dané okolnosti vylučujúce ho z pojednávania a rozhodovania veci, nezakladá ešte bez ďalšieho dôvod pre legitímne obavy z jeho nestranného a nezaujatého rozhodovania.

Dôvod na vylúčenie sudcu nezakladá ani skutočnosť, že sudca má prejednať a rozhodnúť vec, v ktorej žalovaným je súd, na ktorom tento sudca vykonáva súdnictvo (viď napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2010 sp. zn. 3 Nc 14/2010). Pre účely preskúmvanej veci odvolací súd konštatuje, že dôvodom

na vylúčenie sudcu nie je bez ďalšieho ani to, že vykonáva súdnictvo na súde, ktorý údajne (podľa tvrdenia navrhovateľky) svojím nesprávnym úradným postupom v inej právnej veci založil zodpovednosť odporkyne za majetkovú a nemajetkovú ujmu v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z.»

Krajský súd k namietanému nedodržaniu zákonom ustanovených lehôt na vydanie rozhodnutia okrem iného uviedol:

«... Pokiaľ navrhovateľka v odvolaní tvrdila, že súd prvého stupňa konštatoval, že ňou namietané lehoty na vydanie rozhodnutia boli dodržané, odvolací súd zdôrazňuje, že prvostupňový súd v odôvodnení napadnutého rozsudku poukázal na tú skutočnosť, že zákonom stanovená lehota na vydanie poverenia nebola dodržaná a poverenie bolo vydané 160 dní po uplynutí zákonnej 15 dňovej lehoty. Zároveň dodal, že nie každé nedodržanie zákonnej lehoty sa automaticky považuje za porušenie práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov. Odvolací súd sa s týmto názorom stotožňuje a v súlade a na podporu svojho tvrdenia uvádza názor Ústavného súdu SR, podľa ktorého porušenie práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov nemožno vyvodzovať len zo skutočnosti, že štátny orgán dôsledne nepostupoval v zákonom ustanovených lehotách (nález Ústavného súdu SR z 7. mája 2013, sp. zn. IV. ÚS 471/2012-75). Ďalej je nutné zdôrazniť, že súd vo svojej rozhodovacej činnosti na zákonom ustanovené lehoty síce prihliada, ale ich nedodržanie automaticky nevyvoláva porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože aj v týchto prípadoch sú rozhodujúce všetky konkrétne okolnosti posudzovanej veci. Porušenie práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov v zmysle citovaného článku ústavy nemožno preto vyvodzovať len zo skutočnosti, že štátny orgán dôsledne nepostupoval v zákonom ustanovených lehotách (pozri napr. I. ÚS 86/02). Ústavný súd už v tejto súvislosti uviedol, že pojem „zbytočné prieťahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne aj pojem v „primeranej lehote“ obsiahnutý v čl. 6 ods. 1 dohovoru) je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na v zákone ustanovené lehoty na vykonanie toho ktorého úkonu súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 70/02)...»

Ústavný súd vo vzťahu k námietke sťažovateľky, že rozhodnutia krajského súdu sú „rozhodnutím absolútne prekvapivým“, považuje za potrebné zopakovať svoj ustálený právny názor, podľa ktorého mu neprislúcha zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov, a suplovať tak poslanie, ktoré zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zveruje práve Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iných priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05). Práve plénum a kolégiá Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sú oprávnené odstraňovať nejednotnosť výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov tak, aby sa chránili okrem iného aj legitímne očakávania účastníkov súdnych konaní. Ústavný súd však vzhľadom na to, že nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva, môže zasahovať do výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecnými súdmi len v prípadoch, keď sa ich výklad vyznačuje svojvôľou a zjavnou neodôvodnenosťou do tej miery, že to má za následok porušenie základného práva alebo slobody. Keďže ale ústavný súd v prípade napadnutých rozsudkov prejav svojvôle, resp. zjavnej neodôvodnenosti nezistil, nepovažoval v danom prípade argumentáciu sťažovateľky za spôsobilú na to, aby len na jej základe bolo možné tieto rozhodnutia hodnotiť ako ústavne neakceptovateľné a neudržateľné.

S poukazom na uvedené ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa v napadnutých rozsudkoch zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal so všetkými odvolacími námietkami sťažovateľky, s ktorými sa nestotožnil, a preto predmetné rozsudky okresných súdov potvrdili ako vecne správne. Napadnuté rozsudky krajského súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za zjavne neodôvodnené a ani za arbitrárne, t. j. také, ktoré by boli založené na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, Občianskeho súdneho poriadku a zákona Národnej rady

Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov.

Ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutými rozsudkami krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľka namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí sťažností na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosti sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnené.

Vzhľadom na odmietnutie sťažností neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v ich petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. júna 2014